

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Virtutibus Moralibus, De Justitia Et Jure Et De
Contractibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDCCXXXIII.

VD18 90392159

Q. 1. Quid est Temperantia?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40993

CAPUT III.

*De Temperantia, & Virtutibus ei
annexis.*

Q. I. *Quid est Temperantia?*

Resp. **Q** Temperantia latè sumpta est virtus, quæ juxta rectam rationem, & legem divinam operationes, & passiones humanas moderatur. Sive est Virtus refrænans animi affectus, qui ipsum contra rectam rationem alliciunt, illósque moderans secundum rectam rationem, ac legem divinam. Sed sic sumpta non est virtus specialis, nam id præstat omnis virtus moralis in sua materia; justitia enim, v. g. affectum à furtis, & injuriis avertit. Temperantia strictè sumpta est virtus, quæ secundum rectam rationem, ac Legem divinam moderatur appetitum, & usum rerum, quæ delectationem sensuum, præsertim gustûs, & tactûs pariunt, qualia sunt esculenta, poculenta, & venerea. Hinc tres sunt temperantiæ species, nempe abstinentia, sobrietas, & castitas.

Abstinentia. Est virtus, quæ juxta rectam rationem moderatur appetitum & usum ciborum oblectantium; atque etiam potionis non inebriantis.

Sobrietas. Est virtus, quæ appetitum, & usum potionis vim inebriandi habentis moderatur juxta rectam rationem. Supple semper, & juxta Legem divinam; nam quidquid est
& juxta

contra rectam rationem, est etiam contra Legem Dei, cum recta ratio sit intimatio Legis divinæ aternæ.

Regula autem, ac mensura cibi, potûs, ac somni sumenda est ex fine proximo, ad quem ista per se referuntur, qui est bona corporis valetudo, & idonea mentis ad suas functiones obeundas dispositio, seu habitudo, ad Dei gloriam ultimè ordinata: nam finis est mensura eorum, quæ sunt ad finem. *Habet vir temperans in huiusmodi rebus mortalibus, & fluentibus vitæ regulam utroque testamento firmatam, ut eorum nihil diligat, nihil per se appetendum putet; sed ad vitæ huius, atque officiorum necessitatem, quantum sat est usurpet utentis modestiâ, non amantis affectu.* ait S. Aug. lib. de Morib. Eccles. cap. 21. Per necessitatem intellige non solum absolutam, ac physicam, sed etiam moralem: non enim illud solum dicitur necessarium vitæ humanæ, ejusque officiis, sine quo absolutè vivere, aut ea officia omnino obire non potes: sed etiam id sine quo hoc non potes commodè, & convenienter tuo statui, spectatis quoad qualitatem cibi, & potûs circumstantiis statûs, conditionis, officii, opulentia, loci, personarum quibuscum vivis, & negotiorum occurrentium. Igitur ad temperantiam spectat, nec plus, nec minùs cibi, potûs, & somni sumere, quàm ad bonam corporis valetudinem, & vires ad munera sua rectè obeunda requisitas, aptamque mentis ad suas fun-

functiones dispositionem expediat; cum hoc discrimine, quòd major quantitas sit illicita: minorem autem subinde fumere ob justam, & graviolem causam, quàm sit robusta valetudo corporis, v. g. ob carnis mortificationem, vel satisfactionem pro peccatis, sit laudabile, etiam si vires corporis imminuantur; modò tamen valetudo non nimis frangatur, nec mens reddatur ad suas functiones ineptior, ita ut homo semper valeat rectè præstare ea, ad quæ tenetur. Ea quippe bona est corporis valetudo, quæ optimè menti, & animæ salutis servit; nam corporis est, ut animæ serviat ad suas functiones, quæ omnes ad Dei gloriam, & salutem nostram referri debent. Hæc autem abstinencia major, quàm ratio temperantiæ per se exigit, pertinebit ad aliam virtutem, ex cujus affectu servatur, v. g. castitatem, pœnitentiam, &c.

Castitas. Est virtus, quæ cohibet, vel moderatur appetitum, & usum venereorum, ac delectationis venereæ secundùm rectam rationem, & Legem divinam. Pudicitia autem vel est eadem virtus, quæ castitas, vel ejus pars integralis cohibens oscula, amplexus, aspectus, & tactus impudicos, eorùmque delectationem. Triplex est castitas, nempe virginalis, conjugalis, & vidualis. 1. Est voluntas constans, & efficax abstinendi totâ vitâ ab omni prorsus actione & delectatione venerea. 2. Est voluntas constans & efficax ab-

stin-

stinendi ab omni actione & delectatione venerea cum non conjugē, & ea utendi cum conjugē semper juxta rectæ rationis, & Legis divinæ regulam. 3. Est propositum abstinendi in posterum propter Deum ab omni actione, & delectatione venerea percepta in conjugio.

Abstinentiæ opponitur gula strictè sumpta, sobrietati ebrietas, & castitati luxuria, de quibus dixi in Tract. de Peccat.

Q. 2. An licet agere ob voluptatem, seu delectationem moderatam & per se licitam, eamque propter se appetere?

Resp. Neg. Quia 1. omnis actus, qui non est bonus saltem ratione finis, hoc ipso malus est, ut docet S. August. lib. 4. contra Julian. cap. 3. *Cum facit homo aliquid, ubi peccare non videtur, si non propter hoc facit, propter quod facere debet, peccare convincitur.* idque satis indicat Christus Matth. 12. dum ait: *Omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die judicii.* utique tanquam de peccato. Ergo omne opus otiosum moraliter est malum, æquè ac verbum otiosum, cum sit eadem ratio, & species ibi ponatur pro genere. At omnis actus, qui non est bonus, est saltem otiosus moraliter, seu inordinatè ad mores: ergo malus est. Jam verò actus non est bonus, nisi habeat finem honestum, hoc est, consentaneum naturæ rationali & Legi divinæ.